

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES

[ELEANOR SHARPSTON] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 13. jūlijā¹

1. Šajā lietā *Audiencia Provincial de Barcelona* [Barselonas Apgabaltiesa] (Spānija) lūdz sniegt Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā² (turpmāk tekstā — “Autortiesību direktīva” vai “Direktīva”) 3. panta 1. punkta interpretāciju.

3. Direktīvas preambulā vispirms ir uzsvērts, ka autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā ir jābūt augstam to autoru un izpildītāju aizsardzības līmenim, kam ir jāsaņem atbilstīga atlīdzība par viņu darbu izmantošanu, lai viņi varētu turpināt savu radošo un māksliniecisko darbību. Tajā ir arī noteikts, ka autortiesību un blakustiesību stingra un efektīva aizsardzības sistēma ir viens no galvenajiem veidiem, kā nodrošināt, lai Eiropas kultūras jaunrade un producēšana saņemtu vajadzīgos resursus, un kā aizsargāt mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarību un cieņu⁴.

Autortiesību direktīva

2. Kā jau norāda Autortiesību direktīvas nosaukums, tās mērķis ir saskaņot dažus autortiesību un blakustiesību aspektus³, to skaitā tiesības darbu izziņot sabiedrībai.

4. Šajā lietā ir piemērojami arī šādi apsvērumi:

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.).

3 — Kopienų tiesību kontekstā “autortiesības” (angļu valodā — “copyright”) ietver ekskluzīvas tiesības, kas tiek nodrošinātas autoriem, komponistiem, māksliniekiem u.tml., bet “blakustiesības” (angļu valodā — “related rights”) nodrošina līdzīgas tiesības izpildītājiem (mūziķiem, aktieriem u.tml.) un uzņēmējiem (izdevējiem, filmu producentiem u.tml.).

“15) [...] “WIPO līgums par autortiesībām” [...] būtiski atjaunina autortiesību un blakustiesību starptautisko aizsardzību, jo īpaši attiecībā uz tā

4 — Devītais, desmitais un vienpadsmitais apsvērums.

saukto “digitālo programmu” [..]. Šo direktīvu arī izmanto, lai īstenotu vairākas jaunas starptautiskas saistības.

tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā”.

[..]

- 23) Šai direktīvai būtu jāturpina saskaņot autora tiesības uz izziņošanu. Šīs tiesības būtu jāsaprot plašā nozīmē — kā tādas, kas attiecas uz visa veida izziņošanu sabiedrībai, kuras nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā izziņošana. Šīm tiesībām būtu jāattiecas uz darba visa veida raidīšanu vai atkārtotu raidīšanu sabiedrībai, izmantojot vai neizmantojot vadus, tajā skaitā raidīšanu ēterā. Šīm tiesībām nebūtu jāattiecas uz citām darbībām.

[..]

- 27) Tikai materiālo iespēju nodrošināšana, dodot iespēju veikt izziņošanu vai to veicot, pati neveido izziņošanu šīs direktīvas nozīmē.”

6. Direktīva stājās spēkā 2001. gada 22. jūnijā, un tās ieviešanai bija jānotiek vēlākais 2002. gada 22. decembrī⁵.

Starptautiskais tiesiskais regulējums

7. Autortiesību direktīvas 3. panta 1. punkts ir līdzīgs Bernes konvencijas par literatūras un mākslas darbu aizsardzību⁶ (turpmāk tekstā — “Bernes konvencija” vai “Konvencija”) 11.bis panta pirmajai daļai un ir gandrīz identisks *WIPO*⁷ līguma par autortiesībām (turpmāk tekstā — “*WCT*”) 8. pantam⁸. Kā to norāda Komisija, pastāvīgajā judikatūrā noteikts, ka tiktāl, ciktāl tas iespējams, Kopienų sekundārās tiesību normas ir jāinterpretē tā, lai tās atbilstu Kopienų noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem⁹.

5 — 13. un 14. pants.

6 — 1886. gada 9. septembrī; pēdējo reizi pārskatīta 1971. gada 24. jūlijā un grozīta 1979. gada 28. septembrī.

7 — Pasaules intelektuālā īpašuma organizācija.

8 — Pieņemta 1996. gada 20. decembrī Ženēvā.

9 — Tiesas 1996. gada 10. septembra spriedums lietā C-61/94 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-3989. lpp., 52. punkts).

5. Direktīvas 3. panta 1. punktā noteikts, ka dalībvalstīs “autoriem piešķir ekskluzīvas

Bernes konvencija

- ii) savu darbu izpildījuma izziņošanu vispārējai zināšanai jebkurā veidā.

8. Lai gan Kopiena nav pievienojusies Bernes konvencijai (un to arī nevar darīt, jo tikai valstis var pievienoties Bernes Savienībai), tai tomēr ir pienākums ievērot šo konvenciju atbilstoši Līguma par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk tekstā — “*TRIPs* līgums”) 9. pantam. Minētais līgums ir iekļauts Marakešas Līguma par Pasaules tirdzniecības organizācijas izveidošanu¹⁰, kam Kopiena ir pievienojusies, 1.C pielikumā. Tādēļ var pieņemt, ka Direktīvas 3. panta 1. punktam ir jāatbilst Konvencijai.

2. Dramatisku vai muzikāli dramatisku darbu autoriem visu to laiku, kamēr ir spēkā viņu tiesības uz oriģināldarbiem, ir tādas pašas tiesības uz šo darbu tulkojumiem.”

9. Bernes konvencijas 11. pantā noteikts:

10. Bernes konvencijas 11.bis panta pirmajā daļā ir noteikts:

“1. Dramatisku, muzikāli dramatisku un muzikālu darbu autoriem ir ekskluzīvas tiesības uz:

“Literatūras un mākslas darbu autoriem ir ekskluzīvas tiesības uz:

- i) savu darbu publisku izpildīšanu, ieskaitot publisku izpildīšanu ar jebkuriem līdzekļiem vai jebkurā veidā;

- i) savu darbu raidīšanu ēterā vai izziņošanu vispārējai zināšanai ar jebkuru citu bezvadu raidīšanas paņēmieni zīmju, skaņu vai attēlu veidā;

10 — Kopiena attiecībā uz sfērām, kas atrodas tās jurisdikcijā, to apstiprinājusi ar Padomes 1994. gada 22. decembra lēmumu 94/800/EK (OV L 336, 1. lpp.). *TRIPs* līgums ir publicēts OV 1994, L 336, 213. lpp.

- ii) savu darbu raidījumu jebkādu izziņošanu pa vadiem vispārējai zināšanai vai [raidīšanu] ēterā, ja šādu pārraidi veic cita organizācija, nevis tā, kura to ir darījusi pirmo reizi¹¹;

tāds, ka [tai] pievienoties varēja Eiropas Kopiena (tāpat arī tās valstis, kas nebija Bernes Savienības locekles).

WCT

- iii) savu darbu ētera raidījumu publisku izziņošanu ar skaļruņa vai jebkuras citas analoģiskas ierīces palīdzību, kura pārraida zīmes, skaņas vai attēlus.”

11. Bernes konvencija pēdējo reizi tika pārskatīta 1971. gadā¹². Konvencijas pārskatīšanai ir nepieciešama visu klātesošo un balsojošo līgumslēdzēju pušu vienbalsība. Pat 1971. gadā, kad bija daudz mazāks līgumslēdzēju pušu skaits¹³, bija grūti panākt vienbalsību. Šķiet, ka tieši šī iemesla dēļ tika uzskatīts, ka nav iespējams veikt turpmāku Konvencijas pārskatīšanu, kas ietvertu to tehnoloģiju attīstību, kāda notikusi kopš 1971. gada. Tādēļ *WIPO* nolēma sagatavot jaunu līgumu, kurā atbilstīgi Konvencijas 20. pantam tiktu iekļauta “atsevišķa vienošanās”, kas nepieprasītu Bernes Savienības locekļu vienbalsību. Papildu ieguvums bija

12. *WCT* stājās spēkā 2001. gada 6. decembrī. Lai gan Kopiena ir parakstījusi *WCT*, tā tomēr nav to ratificējusi¹⁴. Tomēr tas nemazina šī līguma nozīmību, interpretējot Autortiesību direktīvu, jo Direktīvas preambulas piecpadsmitais apsvērumā noteikts, ka šo Direktīvu “izmanto, lai īstenotu vairākas jaunas starptautiskas saistības”, kas izriet no *WCT*.

13. 8. pants, kura nosaukums ir “Tiesības izziņot publiski”, ir formulēts šādi:

“Nepārkāpjot Bernes konvencijas 11. panta pirmās daļas ii) punkta, 11.bis panta pirmās

11 — ii) punkta teksts angļu valodā nav skaidri izteikts. Daudz skaidrāka ir franču valodas versija: “toute communication publique, soit par fil, soit sans fil, de l'œuvre radiodiffusée, lorsque cette communication est faite par un autre organisme que celui d'origine”.

12 — 1979. gada grozījumi drīzāk bija saistīti ar nelieliem redakcionāliem labojumiem, nevis ar saturu.

13 — Pašlaik to ir 162.

14 — Kopienas ratifikācija var tikt veikta tikai tad, kad visas dalībvalstis pēc Autortiesību direktīvas ieviešanas būs ratificējušas *WCT*. Pēc diplomātiskās konferences 1996. gada 2.–20. decembrī Ženēvā par dažiem autortiesību un blakustiesību jautājumiem Kopiena un dalībvalstis (pirms 2004. gada paplašināšanas — 15) norādīja, ka viņu nodoms ir savus ratifikācijas rakstus iesniegt vienlaicīgi. Skat. Ficsor, M., *The Law of Copyright and the Internet*, Oxford University Press, Oksforda (2002), 68. lpp., 241. punkts.

daļas i) un ii) punkta [...] noteikumus, literāro un mākslas darbu autoriem ir ekskluzīvas tiesības atļaut savu darbu izziņošanu sabiedrībai, izmantojot vai neizmantojot vadus, kā arī padarīt šos darbus pieejamus sabiedrībai tādā veidā, ka sabiedrības locekļi var tos izmantot jebkurā vietā un laikā pēc katra individuālas izvēles.”

uzskatīja, ka viesnīcu istabas nav privāta telpa un ka televizoru izmantošana viesnīcu istabās ir darbība, kas atzistama par izziņošanu sabiedrībai Likuma par intelektuālo īpašumu 20. panta nozīmē¹⁶. Tādējādi viesnīcas īpašniekam ir jāveic maksājumi apvienībai, kurai pieder un kas pārvalda izziņotos darbus, lai saņemtu šādas izziņošanas atļauju.

Atbilstošais Spānijas tiesiskais regulējums

14. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka Spānijas likums par intelektuālo īpašumu¹⁵ sniedz autoriem ekskluzīvas tiesības jebkādā veidā izmantot savu darbu. Šādas tiesības ietver arī izziņošanu sabiedrībai. 20. pantā vispirms skaidrots, kas tiek saprasts ar izziņošanu sabiedrībai: “jebkura darbība, kuras rezultātā darbs tiek darīts pieejams lielākajai daļai personu, iepriekš nevienai no viņām neizsniedzot paraugus”. Turpinājumā šajā pantā noteikts, ka par izziņošanu sabiedrībai nevar atzīt tādu izziņošanu, “kas ir notikusi pilnīgi privātā telpā, kas nav ne iekļauta izplatīšanas tīklā, ne savienota ar to”.

16. Tomēr minētā pastāvīgā tiesu prakse tika atcelta ar *Tribunal Supremo* 2003. gada nolēmumu¹⁷, kas noteica, ka viesnīcas istaba ir pilnībā privāta telpa un tādējādi televizoru izmantošana šajās istabās nav uzskatāma par izziņošanu sabiedrībai, un tādēļ, darbus izziņojot, nav jāiegūst atļauja no intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekiem.

Pamata prāva un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

15. Iesniedzējtiesa norāda, ka vēl nesen Spānijas *Tribunal Supremo* [Augstākā tiesa]

17. *Sociedad General de Autores y Editores de España* (turpmāk tekstā — “SGAE”) ir

15 — Karaļa 1996. gada 12. aprīļa likumdošanas dekrēts Nr. 1/1996 (1996. gada 22. aprīļa BOE, Nr. 97, 14369. lpp.), it īpaši tā 17. pants.

16 — *Tribunal Supremo* 1993. gada 19. jūlija spriedums (RJ 1993/6164) un 1996. gada 11. marta spriedums (RJ 1996/2413).

17 — 2003. gada 10. maija spriedums (RJ 2003/3036).

organizācija, kuras uzdevums ir intelektuālā īpašuma tiesību pārvaldība. Tā iesniedza prasību pret sabiedrību *Rafael Hoteles SA* (turpmāk tekstā — “sabiedrība *Rafael*”), *Hotel Rafael* īpašnieci, par *SGAE* pārvaldīto intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu. Konkretizējot, *SGAE* sūdzība ir par to, ka laikā no 2002. gada jūnija līdz 2003. gada martam *Hotel Rafael* tika veikta *SGAE* pārvaldībā esošo darbu izziņošana sabiedrībai. Minētās darbības tika veiktas, izmantojot viesnīcas istabās uzstādītos televizorus, kas ļāva viesiem skatīties programmas kanālos, kuru signālus uztvēra viesnīcas centrālā antena un izplatīja tālāk uz istabās ievietotajiem televizoriem. *SGAE* prasa, lai sabiedrībai *Rafael* piespriež tai izmaksāt kompensāciju.

ka Spānijas likumi un judikatūra var būt pretrunā Autortiesību direktīvai. Iesniedzējtiesai ir konkrētas šaubas par to, vai ar zemes vai satelīta raidītāja starpniecību izplatīta televīzijas signāla uztveršana un tālāka izplatīšana uz viesnīcas istabām, izmantojot kabeli, ir izziņošana sabiedrībai atbilstīgi Direktīvai. Tā uzskata, ka izziņošanas sabiedrībai galvenais aspekts ir tāds, ka lielākā daļa personu, izmantojot televizoru, var piekļūt pārraidītajam darbam. Šāda situācija pastāv gadījumos, ja sabiedrība vienlaikus atrodas vienā telpā, piemēram, ja televizors ir novietots viesnīcas vestibālā. Daudz lielākas šaubas rodas tad, ja sabiedrību veido atsevišķas personas, kas telpā neatrodas vienlaikus, kā tas ir situācijā ar viesnīcas istabām.

18. Pirmās instances tiesa *SGAE* prasību noraidīja. Tā lēma, ka, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto *Tribunal Supremo* neseno judikatūru, televizoru izmantošana *Hotel Rafael* istabās nav uzskatāma par *SGAE* pārvaldīto darbu izziņošanu sabiedrībai un tādēļ viesnīcas īpašniekam nav jāiegūst iepriekšēja atļauja un jāmaksā atbilstoša maksa.

19. *SGAE* iesniedza apelācijas sūdzību *Audiencia Provincial de Barcelona*, kas uzskata,

20. Ņemot vērā iepriekš minēto, *Audiencia Provincial de Barcelona* ir apturējusi tiesvedību un uzdevusi Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai televizoru, ar kuru starpniecību, izmantojot kabeli, tiek izplatīts no satelīta vai zemes raidītāja uztverts televīzijas signāls, uzstādīšana viesnīcas istabās ir uzskatāma par izziņošanu sabiedrībai, uz kuru attiecas tā valsts

tiesiskā regulējuma saskaņošana, kas ir saistīts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK 3. pantā paredzēto autortiesību aizsardzību?

21. Rakstiskus apsvērumus iesniedza SGAE, Austrijas, Francijas un Īrijas valdības, kā arī Eiropas Kopienas Komisija. Tiesas sēdē piedalījās SGAE, sabiedrība *Rafael*, Īrijas un Polijas valdības un Komisija.

- 2) Vai pretrunā Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvā 2001/29/EK paredzētajai autortiesību aizsardzībai ir uzskatīt, ka viesnīcas istaba ir pilnīgi privāta telpa un ka tādējādi tur notikusi izziņošana, izmantojot televizorus, ar kuriem tiek izplatīts viesnīcas iepriekš saņemtais signāls, nav izziņošana sabiedrībai?

EGEDA lieta

- 3) Vai autortiesību aizsardzības nolūkā, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvā 2001/29/EK paredzēto izziņošanu sabiedrībai, izziņošanu, kas veikta ar viesnīcas istabā uzstādīta televizora starpniecību, var uzskatīt par izziņošanu sabiedrībai tiktāl, ciktāl sabiedrība, kas tajā uzturas attiecīgā laika posmā, var piekļūt darbam?"

22. Par Spānijas tiesību aktiem, saistībā ar kuriem ir uzsākta šī lieta, jau ir bijuši iesniegti lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu laikā pirms Autortiesību direktīvas pieņemšanas. Lietā *EGEDA*¹⁸ Tiesai tika uzdots jautājums par to, vai Direktīvas 93/83/EEK¹⁹ nozīmē viesnīcā uztvertais zemes raidītāja vai satelīta izplatītais televīzijas signāls un tā izplatīšana ar kabeļa palīdzību dažādās viesnīcas istabās ir "izziņošana sabiedrībai" vai "publiskā uztveršana". Tiesa atzina, ka Direktīva 93/83 nereglamentē minēto jautājumu un tādējādi uz to ir jāatbild saskaņā ar valsts tiesību normām.

18 — 2000. gada 3. februāra spriedums lietā C-293/98 (*Recueil*, I-629. lpp.).

19 — Padomes 1993. gada 27. septembra Direktīva 93/83/EEK par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai (OV L 248, 15. lpp.).

23. Ģenerālvokāts La Pergola [*La Pergola*] arī uzskatīja, ka uzdoto jautājumu nereglamentē Direktīva 93/83²⁰. Tomēr viņš veica Bernes konvencijas 11.bis panta pirmās daļas analīzi, kas, kā viņš uzskatīja, ļāva Tiesai atbildēt uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu²¹. Viņš ierosināja Tiesai atzīt, pirmkārt, ka Direktīva 93/83 nav piemērojama un, otrkārt, ka viesnīca, uztverot aizsargātus darbus, kurus raida ēterā citas dalībvalsts satelīti vai zemes raidītāji, un saņemto programmu signālu tālāk pārraidot uz televizoriem tās pašas viesnīcas istabās, izmantojot kabeli, veic izziņošanu sabiedrībai Bernes konvencijas 11.bis panta nozīmē. Šajos secinājumos man ir vairākkārt jāatsaucas uz ģenerālvokāta La Pergolas noderīgo analīzi.

25. SGAE un Francijas valdība būtībā uzskata, ka, ja šo jēdzienu interpretē pareizi, tas ietver aprakstītās darbības un tādēļ uz visiem trim uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild apstiprinoši. Sabiedrības *Rafael*, kā arī Austrijas un Īrijas valdību uzskati ir pretēji. Polijas valdība koncentrējas uz otro un trešo jautājumu un uzskata, ka uz tiem ir jāatbild apstiprinoši. Komisija uzskata, ka, kaut arī televizoru uzstādīšana viesnīcas istabās pati par sevi nav “izziņošana sabiedrībai”, par tādu ir uzskatāma no satelīta vai zemes raidītāja saņemtu televīzijas signālu pārraidīšana uz viesnīcas istabām, izmantojot kabeli.

Pirmais jautājums

Vērtējums

24. Uzdotie jautājumi attiecas uz Direktīvas 3. panta 1. punktā minētās “izziņošanas sabiedrībai” interpretāciju.

26. Es piekrītu sabiedrībai *Rafael*, Austrijas un Īrijas valdībām un Komisijai, ka Direktīvas 3. panta 1. punkta nozīmē televizoru uzstādīšana viesnīcas istabās pati par sevi nav izziņošana sabiedrībai²².

20 — Šo secinājumu 14. punkts.

21 — Šo secinājumu 20.–27. punkts.

22 — Lai arī iesniedzējtiesa atsaucas uz Direktīvas 3. pantu, tomēr ir skaidrs, ka interpretēt tiek lūgts 3. panta 1. punktu, jo tieši šie noteikumi skaidri piešķir tiesības ļaut veikt “izziņošanu sabiedrībai”, kas ir jēdziens, kas tiek aplūkots visos trīs uzdotajos jautājumos. (Ar 3. panta 2. punktu 3. panta 1. punktā autoriem piešķirtās tiesības ļaut “publicēt [darbus]” tiek attiecinātas arī uz izpildītājiem, skaņu ierakstu un filmu producentiem un raidorganizācijām).

27. Šis secinājums skaidri izriet no Direktīvas preambulas divdesmit septītā apsvēruma, kurā noteikts, ka "tikai materiālo iespēju nodrošināšana, dodot iespēju veikt izziņošanu vai to veicot, pati neveido izziņošanu šīs direktīvas nozīmē". Šis skaidrais ierobežojums nostiprina divdesmit trešajā apsvērumā izteikto apgalvojumu, ka "tiesībām [uz izziņošanu sabiedrībai] būtu jāattiecas uz visa veida raidīšanu vai atkārtotu raidīšanu [sabiedrībai, kuras nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā izziņošana], izmantojot vai neizmantojot vadus, tajā skaitā raidīšanu ēterā".

ierosināja pieņemt Kopiena un dalībvalstis²⁴. Diplomātiskā konference, kurā tika apstiprināts šis līgums²⁵, pieņēma arī šādu "kopīgo paziņojumu" attiecībā uz 8. pantu:

"Tiek uzskatīts, ka tīri fiziska tādu iekārtu nodrošināšana, kuras dod iespēju [veikt izziņošanu] vai ar kurām tiek īstenota [izziņošana], šā līguma vai Bernes konvencijas izpratnē nav uzskatāma par pašu [izziņošanu sabiedrībai]. Tiek arī uzskatīts, ka nekas no 8. pantā minētā nekavē līgumslēdzēju valsti piemērot 11.bis panta 2. [daļu]."

28. Šāda pieeja turklāt atbilst jēdziena "izziņošana" interpretācijai *WCT*. Ir skaidrs, ka ar Direktīvas 3. panta 1. punktu ir paredzēts Kopienā ieviest dažus jaunus starptautiskus pienākumus, kurus uzliek minētais līgums²³. Faktiski tiesību, kuras dalībvalstīm ir jānodrošina atbilstīgi 3. panta 1. punktam, formulējums ir identisks minētā līguma 8. panta formulējumam. Tā nav sakritība, jo 8. pantu

29. Tādējādi es uzskatu, ka atbildei uz pirmo uzdoto jautājumu ir jābūt tādai, ka televizoru, ar kuru palīdzību, izmantojot kabeli, tiek izplatīts no satelīta vai zemes uztvērēja saņemtais signāls, uzstādīšana viesnīcas istabās, nav izziņošana sabiedrībai Autortiesību direktīvas 3. panta 1. punkta nozīmē.

24 — Skat. "pamata priekšlikumu par būtiskiem Līguma par literāro un mākslas darbu aizsardzību noteikumiem, kas izskatāms diplomātiskajā konferencē" [turpmāk tekstā — "Pamata priekšlikums", kas ir pieejams *WIPO* interneta mājas lapā (www.wipo.int)], skaidrojošās piezīmes 10.07. un 10.08. Ekspertu komisijas priekšsēdētāja sagatavotā memoranda, kas ievadīja Pamata priekšlikumu, 19. punktā ir norādīts: "Skaidrojošo piezīmju mērķis ir: i) īsumā izskaidrot priekšlikumu saturu un mērķi un sniegt norādes, kas ļautu saprast un interpretēt konkrētus noteikumus, ii) norādīt priekšlikumu pamatojumu un iii) minēt priekšlikumus un komentārus, kas ir sniegti Ekspertu komitejas sēdēs, kā arī atsauces uz salīdzinošiem modeļiem un punktiem, kas ir atrodami esošajos līgumos".

25 — Skat. 14. zemsivitas piezīmi. Saskaņotie paziņojumi par *WIPO* Autortiesību līgumu (CRNR/DC/96) ir atrodami *WIPO* interneta mājas lapā.

23 — Preambulas piecpadsmitais apsvērums, kas citēts iepriekš 4. punktā.

Otrais un trešais jautājums

30. Iesniedzējtiesas uzdots otrais un trešais jautājums var tikt apvienoti. Ja tie tiek aplūkoti kopā, runa ir par to, vai pārraižu izplatīšana viesnīcas istabās, lietojot televizorus, uz kuriem tiek nosūtīts signāls, kuru sākotnēji uztver viesnīca, var tikt uzskatīta par “izziņošanu sabiedrībai” Direktīvas 3. panta 1. punkta nozīmē.

31. Tiek uzskatīts, ka 3. panta 1. punktu piemēro tad, ja saņēmēji ir atzīstami par “sabiedrību” — par to, kas tiek saprasts ar jēdzienu “sabiedrība”, lietas dalībniekiem, kas ir iesnieguši apsvērumus, nav vienas izpratnes, un tas arī pamudināja iesniedzējtiesu iesniegt lūgumu.

32. Uzskatu, ka uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši.

33. Direktīva nesniedz “sabiedrības” definīciju, lai gan (kā to norāda SGAE un Francijas un Polijas valdības) pastāv norādes, ka Direktīvas nozīmē šis jēdziens ir interpretējams plaši. Uz to norāda gan Direktīvas

galvenais mērķis, kas ir pamatots ar autoritātes un blakus tiesību “augsta līmeņa aizsardzību”²⁶, gan Direktīvas preambulā iekļautais apgalvojums, ka tiesības uz izziņošanu sabiedrībai “būtu jāsaprot plašā nozīmē — kā tādas, kas attiecas uz visa veida izziņošanu sabiedrībai, kuras nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā izziņošana, [un] tām būtu jāattiecas uz darba visa veida raidīšanu vai atkārtotu raidīšanu sabiedrībai, izmantojot vai neizmantojot vadus”²⁷.

34. Nepastāvot definīcijām un skaidrām norādēm Direktīvā, es uzskatu, ka ir piemēroti meklēt norādes citos atbilstošos starptautiskajos dokumentos.

35. Kā tas tika skaidrots iepriekš²⁸, Direktīvas 3. panta 1. punkts Kopienas līmenī ievieš tos pienākumus, kas ir noteikti WCT 8. pantā.

36. Minētā 8. panta mērķi ir skaidrot Bernes konvencijas noteikumus par ekskluzīvajām tiesībām uz darbu izziņošanu sabiedrībai,

26 — Preambulas devītais apsvērums. Skat. iepriekš 3. punktu.

27 — Divdesmit trešais apsvērums.

28 — 27. punkts.

galvenokārt 11.bis panta pirmo daļu, un papildināt šajā konvencijā noteiktās tiesības, “paplašinot pastāvošo tiesību uz izziņošanu sabiedrībai piemērošanas jomu un iekļaujot tajā visas darbu kategorijas”²⁹.

uz ko īpaši ir attiecināma Direktīvas 3. panta 1. punktā³² un WCT 8. pantā³³ iekļautā frāze “atļaut savu darbu izziņošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā”. Tādēļ es nedomāju, ka šajā lietā, kā to uzskata sabiedrība *Rafael*, nepastāv “izziņošana sabiedrībai”, jo viesnīcas viesi, kam ir jāreķinās ar konkrētiem televīzijas programmu raidīšanas laikiem, nevar tām piekļūt pašu izvēlēta laikā. Plašākā skatījumā šī lieta ir saistīta ar vispārēju normu, kas ir paredzēta Direktīvas 3. panta 1. punktā un WCT 8. pantā, nevis ar kādām atsevišķām jomām, kas ir ietvertas šajos pantos.

37. Otrais no minētajiem mērķiem it īpaši attiecas uz literārajiem, fotomākslas, tēlotājmākslas un grafikas darbiem, uz kuriem iepriekš neattiecas izziņošanas tiesības. Pamata priekšlikumā noteikts, ka tehnoloģiju attīstība “ir radījusi tādu vairāku veidu pieeju aizsargātajiem darbiem, kas atšķiras no tradicionālajām metodēm”³⁰. Būtiskākā šāda attīstība, protams, ir internets³¹; interaktīva (pēc vajadzības) pārraidīšana tiešsaistē ir tā,

38. WCT 8. pants papildina Bernes konvencijas noteikumus par izziņošanu sabiedrībai, piešķirot jebkāda veida darbu autoriem ekskluzīvas tiesības uz to izziņošanu sabiedrībai tiktāl, ciktāl šādas tiesības jau nav piešķirusi Konvencija³⁴. Tādējādi tas piešķir plašākas tiesības ļaut “savu darbu izziņošanu sabiedrībai, izmantojot vadus vai neizmantojot tos”. Tas neietver jēdziena “sabiedrība” definīciju.

29 — Pamata priekšlikums, skaidrojošā piezīme 10.05. Turklāt šie mērķi ir atspoguļoti WCT preambulā, kas atsaucas uz “nepieciešamību ieviest jaunus starptautiskus noteikumus un skaidrot noteiktu pastāvošo noteikumu interpretāciju, lai rastu atbilstošus risinājumus situācijām, ko rada jauna ekonomiskā, sociālā, kultūras un tehnoloģiju attīstība”. [Neoficiāls tulkojums]

30 — *Ibidem*.

31 — Skat. arī Autortiesību direktīvas preambulas piekto apsvērumu.

32 — Kā arī 3. panta 2. punkts.

33 — Priekšlikums Eiropas Parlamentam un Padomes direktīvai par atsevišķu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā, COM(97) 628, galīgā redakcija, 1.1.B.6. un 3.II.A.1. punkts; Pamata priekšlikuma paskaidrojošā piezīme 10.11. Tas arī skaidri izriet no Direktīvas preambulas divdesmit piektā apvērsuma.

34 — Izsmeltošai analīzei par ar Bernes konvenciju piedāvātās aizsardzības apjomu salīdzinājumā ar WCT sniegto aizsardzību skat. Reinbothe, J., un von Lewinski, S., *The WIPO Treaties* 1996, 105.–107. lpp., 11. punkts, un Ficsor, M., iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētais darbs, 494. un 495. lpp., C8.03. punkts.

39. Austrijas valdība uzskata, ka “sabiedrības” jēdziens ir jānosaka valsts tiesību normām. Tā atsaucas uz Pamata priekšlikuma skaidrojošo piezīmi 10.17, kurā noteikts: “Jēdziens “sabiedrība” 10. pantā tiek lietots tāpat kā pašreizējos Bernes konvencijas noteikumos. “Sabiedrības” jēdziens ir jādefinē valsts tiesību normās un tiesu praksē”. Austrijas valdība atsaucas arī uz akadēmiskajiem pētījumiem, kas pamato tās viedokli, ka “sabiedrības” jēdziens ir jādefinē valsts tiesību normās³⁵, kā arī uz Komisijas dienestu darba dokumentu par EK tiesiskā regulējuma autortiesību un blakustiesību jomā³⁶ pārskatīšanu, kurā ir teikts: “Pašlaik nepastāv nepieciešamība pārskatīt līdzšinējo nostāju, un termins “sabiedrība” arī turpmāk ir jādefinē valsts tiesību normās un tiesu praksē”.

40. Dažādojot jau minēto, sabiedrība *Rafael* apgalvo, ka šajā lietā ir piemērojama nevis Autortiesību direktīva, bet gan Direktīva 93/83³⁷. Atbilstīgi Tiesas spriedumam lietā *EGEDA*³⁸ jēdziens “izziņošana sabiedrībai” ir jādefinē valsts tiesībās.

41. Es šiem apgalvojumiem nepiekrītu.

42. Kā norāda Komisija, Tiesa ir atzinusi, ka “vienāda Kopienu tiesību un vienlīdzības principa piemērošana nosaka, ka, ja kādas Kopienu tiesību normas noteikumi nesniedz tiešu atsauci uz dalībvalsts tiesībām, lai noteiktu to nozīmi un piemērošanas apjomu, tie ir jāinterpretē neatkarīgi un vienādi visā Kopienā, ņemot vērā gan šīs normas kontekstu, gan arī attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi”³⁹.

43. Ir skaidrs, ka Autortiesību direktīva ir pieņemta kā saskaņošanas direktīva, kuras mērķis ir galvenokārt “[palīdzēt] īstenot iekšējā tirgus četras pamatbrīvības” un “[nodrošināt] [...] intelektuālā īpašuma labāku aizsardzību”⁴⁰. Tiesības ļaut veikt izziņošanu sabiedrībai bija viena no četrām jomām, kurās Komisija, iesniedzot savus priekšlikumus Direktīvai, uzskatīja, ka Kopienas likumdevējam bija jārikojas nekavējoties, ņe-

35 — Ieskaitot Reinbothe, J., un von Lewinski, S., iepriekš minētais darbs, 107. lpp., 12. un 13. punkts.

36 — 2004. gada 19. jūlijs, SEC(2004) 995, 15. lpp.

37 — Minēts 19. zemsivītras piezīmē.

38 — Skat. iepriekš 22. punkta.

39 — 2003. gada 6. februāra spriedums lietā C-245/00 *SENA* (*Recueil*, I-1251. lpp., 23. punkts).

40 — Direktīvas preambulas trešais un ceturtais apsvērumi.

mot vērā šo jomu nozīmi iekšējā tirgū⁴¹. Direktīvas preambulas divdesmit trešajā apsvērumā ir skaidri noteikts, ka Direktīvai “būtu jāturpina saskaņot autora tiesības uz izziņošanu”. Ir acīmredzams, ka saskaņošanai nebūtu nekādas nozīmes, ja dalībvalstīm tiku dota brīvība noteikt vienu no diviem šo tiesību pamatelementiem⁴². Turklāt spriedumā lietā *EGEDA*⁴³ Tiesa ir atzinusi, ka 3. panta 1. punkta pamatā ir vienāds “izziņošanas sabiedrībai” jēdziens.

44. Es neuzskatu, ka šāds viedoklis ir pret-runā skaidrojošajai piezīmei, uz ko atsaucas Austrijas valdība. *WCT*, kuru ir parakstījusi arī Kopiena, kontekstā jēdziens “valsts tiesību akti” attiecas uz Autortiesību direktīvu (nevis dažādu dalībvalstu tiesību aktiem), bet “judikatūra” — uz Tiesas nolēmumiem.

45. Atsaucoties uz Komisijas darba dokumentu, Komisijas pārstāvis tiesas sēdē norā-

dīja, ka šis dokuments ir bijis tikai projekts, kuru Komisija nav apstiprinājusi. Katrā ziņā Komisijas viedoklis par Kopienas tiesību aktu piemērojamību nav saistošs Tiesai, lai gan tas var radīt interesi un tam var būt zināma nozīme.

46. Tā kā ne *WCT*, ne Direktīva neietver jēdziena “sabiedrība” definīciju, tā nozīme ir jānosaka, atsaucoties uz 8. panta mērķi. Kā jau minēju⁴⁴, šī panta noteikumi skaidro un papildina Bernes konvencijas 11.bis panta pirmo daļu.

47. Bernes konvencijas 11.bis panta pirmo daļu var uzskatīt par vairākkārtējiem mēģinājumiem nostiprināt autoru tiesību aizsardzību, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību. Autoru tiesības atļaut savu dramatisko vai muzikālo darbu izpildīšanu ir tikušas nodrošinātas jau kopš 1886. gada⁴⁵. 1928. gadā Konvencijai tika pievienots 11.bis pants, kas savā sākotnējā redakcijā tikai apstiprināja, ka literāro un mākslas darbu autoriem ir “eks-

41 — Skat. priekšlikuma, kas minēts 34. zemsvītras piezīmē, 2.II.4. punktu. Trīs citas jomas bija reproducēšanas tiesības (Direktīvas 2. pants), tehnoloģiskie pasākumi un informācija par tiesību pārvaldību (6. un 7. pants), un kopiju izplatīšanas tiesības, ieskaitot to beigšanu (4. pants).

42 — Ka Komisija ir norādījusi Zaļajā grāmatā par autortiesībām un blakustiesībām informācijas sabiedrībā (1995. gada 19. jūlija COM(95) 382, galīgā redakcija), kas deva iespēju pieņemt Direktīvu, “tas, ka dažās dalībvalstīs atsevišķas darbības tiek atzītas par likumīgām, bet citas ne, var apgrūtināt iekšējā tirgus darbību” (IV 3. sadaļa).

43 — Minēts 18. zemsvītras piezīmē, sprieduma 26.–28. punkts.

44 — Skat. iepriekš 36. punktu.

45 — Sākotnēji 9. pantā un, tikai pieprasot, ka jebkura valsts tiesību sniegtā aizsardzība ir attiecināma uz ārvalstniekiem. Tas tika mainīts 1948. gadā, veicot pārskatīšanu Briselē, kad skaidri tika noteikts, ka šīs tiesības aizsargā Konvencija. Berlīnes 1908. gada grozījumu rezultātā 9. pants tad jau bija kļuvis par 11. pantu.

kluzīvas tiesības atļaut savu darbu raidīšanu ēterā”⁴⁶. Skaidrs šī noteikuma mērķis ir paplašināt esošās tiesības atļaut izpildīšanu, ņemot vērā raidīšanas ēterā iespēju tehnoloģisko attīstību⁴⁷. Signālu izplatīšana pa vadiem tajā nav iekļauta.

pirmās daļas iii) punkts). *WIPO* vārdnīca⁴⁹ “atkārtotu raidīšanu” skaidro kā “vienlaicīgu raidījuma raidīšanu ēterā, kas tiek saņemts no cita raidīšanas avota, vai jaunu, atliktu raidīšanu ēterā, atkārtoti pārraidot raidījumu vai pārraidot no cita avota saņemtu un ierakstītu raidījumu”. Tā arī noteic, ka “atļauja raidīt darbu ēterā ne vienmēr ietver darba atkārtotu pārraidīšanu”.

48. 1948. gadā 11.bis panta pirmā daļa (būtībā) tika pārskatīta, formulējot to tāda redakcijā, kāda tā ir pašreiz. Tiesības atļaut publisku izpildīšanu (11. panta 1. punkts) un tiesības atļaut publisku izziņošanu, raidot raidot ēterā (11.bis panta pirmā daļa, kas kļuva par 11.bis panta pirmās daļas i) punktu), tika papildinātas ar tiesībām atļaut publisku izziņošanu pa vadiem vai bez vadiem, darbu raidot ēterā organizācijai, kas nav tā, kura to ir darījusi pirmo reizi (11.bis panta pirmās daļas ii) punkts), un tiesības atļaut publisku izziņošanu⁴⁸, raidot ēterā ar skaļruņa vai cita analoga instrumenta palīdzību (11.bis panta

49. Tādējādi grozījumi atkal paplašināja aizsardzību, ņemot vērā tehnoloģiju sniegtās priekšrocības⁵⁰. Galvenās rūpes bija nodrošināt, lai atļauja, kas tiek sniegta vienā līmenī (piemēram, publiskajam izpildījumam vai pirmajai pārraidīšanai ēterā), netiek automātiski paplašināta uz nākošajiem līmeņiem (piemēram, publiskā izpildījuma vai pirmās pārraidīšanas ēterā atkārtota pārraidīšana, ko veic cita organizācija, nevis tā, kura to darījusi pirmo reizi, vai arī izmantojot skaļruņus vai līdzīgas iekārtas).

46 — 11.bis panta pirmā daļa. 11.bis panta otrā daļa attiecās uz nosacījumiem, kuras valsts tiesību akti var attiecināt uz šo tiesību izmantošanu.

47 — 1948. gada Briseles konferences pieraksti sniedz atsauces uz sākotnējo 11.bis panta pirmās daļas tekstu: “Nosakot šo principu nepilnā veidā, Konvencijas teksts bija atbilstošs tai attīstības stadijai, kādā atradās tikko veiktais izgudrojums” (263. lpp.). Jēdziens “raidīšana ēterā”, kas tika lietots pieņemtajā versijā, tika izprasts kā tāds, kas iekļauj arī televīzijas pārraides: skat. *Ricketson, S., The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works: 1886–1986*, 439. lpp. 1928. gadā Riketsons [Ricketson] apraksta “raidīšanu ēterā” kā “jaunas tehnoloģijas attīstību, kas būtiski ietekmē autoru tiesības” (iepriekš minētā darba 103. lpp.).

48 — Nav nekādas nozīmes tam, ka tekstā angļu valodā ir izmantoti dažādi jēdzieni “izziņošana sabiedrībai” un “publiska izziņošana”. Tekstā franču valodā tie abi ir izteikti kā “communication publique”, un saskaņā ar 37. panta 1. punkta c) apakšpunktu tekstam franču valodā ir augstāks speks, ja viedokļi par dažādu valodu tekstiem atšķiras.

49 — Autortiesību un blakustiesību terminu skaidrojošā vārdnīca (1980). Vārdnīcas ievadā ir noteikts, ka tās vispārējais mērķis ir “palīdzēt izprast juridiskos terminus, kas visbiežāk tiek lietoti autortiesību un blakustiesību jomā”.

50 — Briseles konferences ziņotājs ir norādījis: “Ņemot vērā plašo radio attīstību un izmantošanas veidus, piedāvātā programma [grozītais 11.bis pants], kas iznīcina tiesības uz raidīšanu ēterā atbilstoši raidīšanas kārtībai [...], mēģinot ietvert [televīzijas] uzlabojumus vai attīstību” (piezīmes, kas norādītas 48. zemsvītras piezīmē, 263. lpp.). Līdzīgi minētajam arī Riketsons uzskata, ka laikā, kad tika veikti Briseles grozījumi, autoru tiesības “bija apdraudētas, jo līdz ar tehnoloģiju radītajam ātrajam un revolucionārajām izmaiņām tās turpmāk varēja tikt neievērotas” (minēts iepriekš, 113. lpp., 3.48. punkts; skat. arī 424. lpp., 8.63. punkts).

50. Šķiet, ka Konvencijas 11.bis panta pirmās daļas ii) punktā izmantotais izziņošanas kritērijs, atbilstoši kuram izziņošanu var veikt "cita organizācija, nevis tā, kura to darījusi pirmo reizi", tika pieņemts tikai kā "funkcionāla rakstura" nodalīšanas kritērijs: skaidri tika izslēgta iespēja pieprasīt jaunu atļauju ikreiz, kad atkārtota raidīšana "rada jaunu klausītāju loku"⁵¹. Šķiet, ka šāda ir šī noteikuma piemērojamības būtība. *WIPO* vārdnīca⁵² turklāt apstiprina šādu interpretāciju. 11.bis panta pirmās daļas iii) punkta kontekstā tā nosaka:

autors ir izsniedzis raidorganizācijai, papildus iekļauj visa veida raidīšanas izmantošanu, kam var būt gan komerciāls, gan nekomerciāls raksturs.

"Visbeidzot, trešā situācija, kas ir aplūkota [11.bis panta pirmajā daļā], ir tā, kad darbs, kas tiek raidīts ēterā, tiek publiski izziņots — piemēram, ar skaļruņa palīdzību vai citādāk. Šāda situācija kļūst arvien izplatītāka. Vietās, kur cilvēki pulcējas (kafejnīcas, restorāni, tējnīcas, viesnīcas, lielveikali, vilcieni, lidmašīnas u.tml.), palielinās programmu raidīšanas prakse. Palielinās arī autordarbu lietošana, lai publiskās vietās izplatītu reklāmu. Rodas jautājums, vai licence, kuru

Konvencija sniedz negatīvu atbildi. Tāpat kā gadījumos, kad pēc raidījuma uztveršanas tiek veikta tā publiska izziņošana, izmantojot atkārtotu raidīšanu vai radišanu pa vadu, radot jaunu klausītāju loku (pirmās daļas ii) punkts), arī šajā gadījumā klausītājiem (un varbūt skatītājiem), kas nav tie, kurus sākotnēji ir domājis autors, tiek sniegta pieeja darbam. Lai arī personu skaits, kas uztver pārraidi, nevar tikt precīzi noteikts, autors tomēr ir sniedzis atļauju raidīt tikai tiešajiem skatītājiem vai klausītājiem, kas uztver signālu savas ģimenes lokā. Ja šāda uztveršana notiek, lai izklaidētu plašāku personu loku,

51 — Ricketson, S., iepriekš minētais darbs, 449. lpp.

52 — Bernes konvencijas rokasgrāmata (1978). Saskaņā ar priekšvārdu rokasgrāmata, lai gan "nesniedz Konvencijas noteikumu autentisku interpretāciju", ir paredzēta, lai "sniegtu vienkāršu un, cik vien iespējams, skaidru Bernes konvencijas saturu un tās noteikumu būtības un apjoma skaidrojumu".

un bieži vien par samaksu, tad papildu sabiedrības daļai rodas pieeja darbam un runa vairs nav tikai par raidījuma uztveršanu. Autoram ir jāsniedz kontrole pār šo jauno viņa darba sabiedrisko izpildīšanu”⁵³.

otrreizējā raidījuma lietošana, tad klienti — lai arī tie atrastos satelīta uztveršanas zonā — nevarētu saņemt raidīto darbu citā veidā, tādēļ šie klienti ir uzskatāmi par “jaunu” sabiedrību salīdzinājumā ar to, kam pamatā raidījums tika raidīts”.

51. Pamatojoties uz iepriekš minēto, ir skaidrs, ka *WCT* 8. pants papildina Bernes konvencijas 11.bis panta pirmo daļu, nostiprinot autoru tiesības atļaut savu darbu izziņošanu apstākļos, kuros tehnoloģiskās iespējas ir sniegušas tādas izziņošanas iespējas, kas noteiktam personu lokam sniedz atļautu pieeju un tādējādi paplašina sākotnējās izziņošanas saņēmēju skaitu.

53. Ir jānorāda, ka “funkcionālā rakstura” kritērijs, kādu faktiski ievieš 11.bis panta pirmās daļas ii) punkts, proti, ka izziņošana ir jāveic “citai organizācijai, nevis tai, kura to darījusi pirmo reizi”, ir izpildīts tādos apstākļos kā tie, kas pastāv šajā lietā. Kā norāda Francijas valdība, viesnīcas īpašnieks atrodas tādā pašā situācijā kā jebkura trešā persona, kas atkārtoti pārraida jau vienreiz ēterā vai ar kabeļa palīdzību pārraidītās oriģinālās programmas.

52. Raidījumu pārraide uz viesnīcu istabām, izmantojot televizorus, kas saņem signālu, kuru sākotnēji uztver viesnīca, precīzi atbilst minētajai koncepcijai. Kā to ir norādījis ģenerālvokāts La Pergola secinājumos lietā *EGEDA*⁵⁴, “ņemot vērā, ka šāda atkārtota raidīšana nav tikai tehnikas līdzeklis, kas nodrošina vai uzlabo oriģinālās pārraides uztveršanu noteiktajā pārklājuma zonā, kā, piemēram, šajā lietā, instalējot un pielietojot uztvērējus, ir vairāk nekā skaidrs, ka [viesnīcas īpašnieks] sniedza viesnīcas viesiem piekļuvi aizsargātam darbam. Ja tā nebūtu

54. Komisija apgalvo, ka izšķirošais faktors, lai noteiktu, vai ir notikusi izziņošana “sabiedrībai”, ir potenciālo izziņošanas adresātu loka lielums, kā arī šādas izziņošanas ekonomiskā nozīme darba autoram. Piekrītu, ka abi šie faktori ir vienlīdz būtiski un vērā

53 — 11.bis panta 11. punkts un 11.bis panta 12. punkts; mans izcēlums.

54 — Minēts 18. zemsvītras piezīmē, 22. punkts.

ņemami. Interpretācijai, kas atspoguļo šos faktorus, ir jāatbilst noteikuma mērķim piešķirt autoram tiesības atļaut sava darba izmantošanu, izziņojot to sabiedrībai⁵⁵.

to iesaistīto personu "nevienlaicīga atrašanās attiecīgajā telpā", kas veido adresātu loku, kuriem persona, kas atbild par katru otrreizējas izmantošanas darbību, sniedz pieeju šim darbam, nav pietiekams apstāklis, lai noliegtu ekonomisko nozīmi, ko rada izplatīšana jaunai sabiedrībai"⁵⁶.

55. Jāatzīst, ka, viesnīcai raidot televīzijas signālus uz dažādām istabām, katras individuālas izziņošanas vienīgie adresāti noteiktā laika brīdī ir katras istabas iedzīvotāji, kas parasti ir viens vai divi cilvēki. Tomēr ir jāņem vērā kopējās sekas, ko rada viena veida izziņošana, paturot prātā Direktīvas mērķi par [izziņošanas] tiesību īpašnieku "augsta līmeņa aizsardzību", kas ir izteikts tās devītajā apsvērumā, kā arī divdesmit trešajā apvērumā izteikto apgalvojumu, ka tiesības uz izziņošanu sabiedrībai "būtu jāsaprot plašā nozīmē". Ģenerāladvokāts La Pergola secinājumos lietā *EGEDA* ļoti veiksmīgi ir aplūkojis argumentu, ka "viesiem viesnīcas istabā ir tik neliela ekonomiska nozīme, ka šie viesi nevar tikt uzskatīti par "jaunu" sabiedrību salīdzinājumā ar to, kam pamatā raidījums tiek raidīts. Tādējādi atkārtotai darba raidīšanai televīzijā nav tādas ekonomiskas nozīmes, kas būtu nepieciešama, lai šāda raidīšana veidotu neatkarīgu izziņošanas darbību". Es piekřītu viņa atbildei, ka "visi viesnīcas viesi noteiktā laika brīdī veido "sabiedrību" autortiesību normu nozīmē un atbilstoši to mērķiem. Citiem vārdiem sakot,

56. Komisija uzskata, ka izziņošanas komerciālais raksturs nav izšķirošs faktors. Komisija atsaucas uz piemēriem par mūzikas raidīšanu, izmantojot skaļruņus, vai attēlu projicēšanu uz liela izmēra ekrāna labdarības vai politiskos pasākumos. Tā uzskata, ka šādos gadījumos pastāv "izziņošana sabiedrībai", neraugoties uz to, ka šādiem pasākumiem nav komerciāla rakstura mērķu. Pretēji minētajam ģenerāladvokāts La Pergola, lai arī piekřīt "[izziņošanas] jaunai sabiedrībai ekonomiskajai nozīmei", tomēr secinājumos lietā *EGEDA* ir norādījis, ka Bernes konvencija "nosaka principu, ka no autora ir jāsaņem atļauja jebkurai pārraidītā darba otrreizējai izmantošanai, ja šāda izmantošana rada neatkarīgu ekonomiska rakstura [darba] izmantošanu, ņemot vērā tās komerciāla rakstura mērķi, ar kādu šo darbību veic attiecīgā persona"⁵⁷. Viņš arī izteica viedokli, kam es piekřītu, ka iekšējās atkārtotās

55 — Reinbothe, J., un von Lewinski, S., iepriekš minētais darbs, 107. lpp., 12. punkts.

56 — Skat. 26. punktu.

57 — Skat. 24. punktu.

raidīšanas pakalpojums viesnīcas istabās nepārprotami “veido viesnīcai noteiktu ekonomiski novērtējamu ieguvumu”⁵⁸.

57. Ir skaidrs, ka šajā lietā, pirmkārt, potenciālo izziņošanas adresātu loks ir gan plašs, gan arī ekonomiski nozīmīgs autoram un, otrkārt, organizācija, kas veic izziņošanu, dara to savās ekonomiskajās interesēs. Šādos apstākļos izziņošana ir jāuzskata par izziņošanu “sabiedrībai”. Es neuzskatu, ka šīs lietas kontekstā ir svarīgi vai lietderīgi lemt par to, vai vienmēr ir nepieciešams, ka persona, kas atbild par izziņošanu, ir guvusi ekonomisku labumu Autortiesību direktīvas 3. panta nozīmē.

58. Visbeidzot, man ir jāizskata četri detalizētie argumenti, kurus ir izteikusi sabiedrība *Rafael* un Austrijas un Īrijas valdības.

59. Pirmkārt, ja es pareizi esmu sapratusi pārstāvja izteikumus tiesas sēdē, sabiedrība *Rafael* apgalvo, ka Autortiesību direktīvas preambulas trīsdesmit piektais apsvērums un

5. pants paredz izņēmumus attiecībā uz [Direktīvā] aizsargātajām autortiesībām un ka trīsdesmit piektais apsvērums katrā ziņā noteic, ka šādos gadījumos “tiesību subjektiem būtu jāsaņem taisnīga atlīdzība”⁵⁹ par savu darbu izmantošanu. Sabiedrība *Rafael* apgalvo, ka, tā kā darbības vārds ir vēlējuma izteiksmē, kompensācija nav obligāta. Arī Īrijas valdība atsauca uz dalībvalstu tiesībām piemērot izņēmumus.

60. Direktīvas 5. pantā patiešām paredzēts “izsmeltošu” izņēmumu un ierobežojumu uzskaitījums attiecībā uz [...] tiesībām uz izziņošanu”⁶⁰. Tomēr netiek sniegts skaidrojums⁶¹ par to, kuri no šiem izņēmumiem var tikt piemēroti šajā lietā. Argumentu, kas ir pamatots ar vēlējuma izteiksmes lietojumu spāņu valodā (kas parasti tiek lietota apsvērumu formulējumos), nevar pamatot ne ar teleoloģisko interpretāciju, ne arī ar salīdzinājumu ar Direktīvas versijām citās valodās.

61. Otrkārt, sabiedrība *Rafael* un Austrijas valdība apgalvo, ka viesnīcas veikta atkārtotā pārraidīšana uz viesnīcas istabām neietilpst

59 — Mans izcēlums. Direktīvas spāņu valodas versijā, kas, šķiet, ir šī argumenta pamatojums, tas ir izteikts kā “*deberían*”. Tomēr franču valodā ir izmantots termins “*doivent*”.

60 — Preambulas trīsdesmit otrais apsvērums; mans izcēlums.

61 — Pat atbildot uz jautājumu tiesas sēdē.

58 — Skat. 25. punktu.

3. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo, tā kā šajā noteikumā ir lietota frāze “izmantojot vadus vai neizmantojot tos”, tas galvenokārt attiecas uz izziņošanu lielākos attālumos. Šādu interpretāciju apstiprina divdesmit trešais apsvērumš, kurā noteikts, ka autortiesības uz izziņošanu sabiedrībai attiecas *tikai* uz “izziņošanu sabiedrībai, kuras nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā izziņošana”. Ir jāsecina, ka nepastāv pilnīga saskaņošana par izziņošanu sabiedrībai un ka ir saskaņota tikai izziņošana lielākos attālumos, kā, piemēram, raidīšana ēterā (“neizmantojot vadus”) vai pārraidīšana televīzijā (“izmantojot vadus”). Sabiedrība *Rafael* un Austrijas valdība secina, ka, ja katra izziņošanas darbība, iekļaujot arī otrreizējo raidīšanu, ir uzskatāma par izziņošanu sabiedrībai, (varbūt netīši) sekas būtu tādas, ka privāta televīzijas raidījumu uztveršana arī veidotu darbību, kas ir uzskatāma par izziņošanu sabiedrībai.

mērošanai — kur var novilkt robežlīniju? — arī Bernes konvencijas 11.bis panta pirmās daļas analīze neapstiprina šādu viedokli. Pilnīgi pretēji — kā tas tika atspoguļots iepriekš, tā norāda, ka atbilstošs kritērijs ir sākotnējās pārraides adresātu loka paplašināšana, ko veic cita organizācija, kas nav tā, kura to darījusi pirmo reizi. Ir skaidrs, ka esošās pārraides nodrošināšanas tehnika spēj darboties lielos attālumos⁶², bet tas, ka konkrētajā lietā attālums ir neliels, nemazina šī kritērija nozīmi. Pretēji tam kritērijs, kas ir lietots Direktīvas divdesmit trešajā apsvērumā, proti, ka “izziņošana sabiedrībai” ietver “visa veida izziņošanu sabiedrībai, kuras nav klāt vietā, kur notikusi sākotnējā izziņošana”⁶³, sniedz iespēju to pārbaudīt un tas neietver attāluma mērījumus.

62. Es jau iepriekš izklāstīju iemeslus, kādēļ es uzskatu, ka arguments, kas ir pamatots ar to, ka Direktīvā pilnībā nav saskaņots jēdziens “izziņošana sabiedrībai”, nav pārliecinošs.

64. Attiecībā uz sabiedrības *Rafael* un Austrijas argumentu, ka tad, ja “atkārtota” izziņošana katrā ziņā ir “publiska”, privāta televīzijas raidījumu uztveršana būtu iekļauta minētajā definīcijā, no *WIPO* rokasgrāmatas un vārdnīcas skaidri izriet, ka (kā to nosaka vispārējā izpratnē) šādas sekas neradīsies. Rokasgrāmatā noteikts, ka “autors, atļaujot sava darba izmantošanu konkrētā veidā, ņem vērā tikai tiešos izmantotājus, proti, uztver-

63. Es arī nepiekrītu apgalvojumam, ka jēdziens “izziņošana sabiedrībai” ir saistīts ar atrašanos noteiktā fiziskā attālumā. Neatkarīgi no acīmredzamajām grūtībām, kas ir raksturīgas šādu patvaļīgu nosacījumu pie-

62 — *WIPO* vārdnīca “Zīmju, skaņu un attēlu izplatīšanu” 11.bis panta pirmās daļas i) punkta nozīmē definē kā “jebkādu tehnikas pielietojumu, lai veiktu darbu, skaņu un/ vai attēlu programmu un informācijas pārraidi publiskai uztveršanai no attāluma, ar vadu palīdzību vai bez tiem”.

63 — Mans izcēlums.

šanas aparātu īpašniekus, kas individuāli vai privātā vai ģimenes lokā skatās vai klausās raidījumus”⁶⁴. Šādu interpretāciju apstiprina definīcija *WIPO* vārdnīcā, kurā “izziņošana sabiedrībai” ir definēta kā “darba padarīšana [...] par atbilstošā veidā uztveramu personām un tā nav ierobežota ar noteiktu individu loku, kas pieder pie privātas grupas”⁶⁵. Turklāt kritērijs par raidorganizācijas ekonomisko ieguvumu, izsakot to ģenerālvokāta La Pergolas vārdiem secinājumos lietā *EGE-DA*, sniedz “pārlicinošu skaidrojumu tam, ka nepastāv izziņošana sabiedrībai, ja aizsargāts darbs tiek padarīts pieejams televīzijas tiešajam lietotājam viņa ģimenes vai draugu lokā: šādos gadījumos tā nav otrreizēja raidīta darba lietošana, ko veic trešā persona, bet gan tiek kopīgi lietota pirmreizējai uztveršanai paredzētā iekārta, un tas nerada finansiālu ieguvumu ieinteresētajai personai”⁶⁶. Visbeidzot, gan Bernes konvencija, gan arī *WCT* un Direktīva aizsargā autoru ekonomiskās tiesības. Nav iespējams saskatīt, kā šīs tiesības varētu tikt apdraudētas, [darbus] izziņojot privātam adresātu lokam.

padara šādās vietās veiktu darbu atkārtotu raidīšanu vai pieejas sniegšanu aizsargātiem darbiem, izmantojot viesnīcas istabās esošos televizorus, kurus var skatīties viesi vai viesi (un iespējams arī viņu ģimenes locekļi vai draugi, kas apciemo šīs istabas viesus), par izziņošanu, kas nav uzskatāma par publisku izziņošanu. Tā norāda, ka Tiesa, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantu⁶⁷, ir atzinusi, ka nepieciešamība nodrošināt aizsardzību pret jebkādu patvaļīgu vai nesamērīgu valsts varas iejaukšanos jebkuras personas privātajā darbības jomā ir Kopienų tiesību pamatprincips⁶⁸. Kopienų likumdevējam šis princips būtu jāņem vērā, ieviešot tādus atvasinātos Kopienų tiesību aktus kā Autoritātes direktīva. Tādēļ tas ir jāievēro, arī interpretējot Direktīvas 3. panta 1. punktu.

65. Treškārt, Īrijas valdība apgalvo, ka viesnīcas istabu kā privātas telpas raksturs

66. Tomēr es nesaskatu, kā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pants, kas attiecas uz individu aizsardzību pret valsts varas iejaukšanos viņu privātajā un ģimenes dzīvē, pat pēc analogijas var tikt attiecināts uz to noteikumu interpretāciju, kas ir veidoti, lai saskaņotu autor-

64 — 11.bis panta 12. punkts.

65 — Šajā pašā sakarā skat. *Ricketson*, S., iepriekš 48. zemsvītras piezīmē minētais darbs, 432. un 433. lpp. (8.71. punkts), un 453. lpp. (8.88. punkts), un *Reinbothe, J.*, un *von Lewinski, S.*, 35. zemsvītras piezīmē minētais darbs, 107. lpp., 12. punkts.

66 — 24. punkts.

67 — 8. pants garantē privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību un aizliedz (izņemot sabiedriski nozīmīgos gadījumos) valsts iejaukšanos šo tiesību īstenošanā.

68 — Īrijas valdība atsaucas uz 1989. gada 21. septembra spriedumu apvienotajās lietās 46/87 un 227/88 *Hoechst/Komisija* (*Recueil*, 2859. lpp., 19. punkts) un 2002. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-94/00 *Roquette Frères* (*Recueil*, I-9011. lpp., 27. un 29. punkts).

tiesības. Vispārīgi es piekritu ģenerālvokātam La Pergolam, kurš secinājumos lietā *EGEDA*⁶⁹ ir aplūkojis līdzīgu argumentu. Lai arī ģenerālvokāts atzina, ka no pamattiesību aizsardzības viedokļa “viesnīcas istabas veido personas un viņas ģimenes privātu telpu”, viņš tomēr norādīja, ka “tiesiskā robeža starp privāto un publisko ne vienmēr ir tāda pati autortiesību aizsardzības jomā. Nav iespējams, ka kritērijs, kas nosaka telpas privāto vai sabiedrisko raksturu, būtu svešs ne tikai Konvencijas 11.bis panta formulējumam, bet arī jēgai, kas pieprasa autora atļauju nevis atkārtotai raidīšanai sabiedriskās vietās, bet gan tām izziņošanas darbībām, kuras tiek veiktas, lai padarītu darbu sabiedrībai pieejamu. Šī iemesla dēļ jēdzienam “publiskā” nav būtiskas nozīmes, atzīstot kādu izziņošanu par izziņošanu sabiedrībai, jo parasti tas nozīmē, ka nepastāv personiska rakstura attiecības starp grupas locekļiem vai grupas locekļiem un organizatoru”.

67. Visbeidzot, sabiedrība *Rafael* un Īrijas vadība uzskata, ka šajā lietā nepastāv “izziņošana sabiedrībai”, jo tas, vai notiek attiecīgās pārraidītās televīzijas programmas uztveršana, ir atkarīgs no tā, vai viesnīcas

viesis savā istabā ieslēdz televizoru un izvēlas noteiktu kanālu. Atkal man ir jāpateicas ģenerālvokātam La Pergolam, kurš jau ir sniedzis atbildi uz šo jautājumu. Secinājumos lietā *EGEDA*⁷⁰ viņš ir konstatējis, ka šis arguments “ir pretrunā vienam no autortiesību pamatprincipiem: principam, ka autortiesību subjektiem tiek izmaksāta atlīdzība nevis atbilstoši tam, vai darbs tiek izmantots, bet gan, pamatojoties uz šī darba iespējamo likumīgo izmantošanu. Piemēram, izdevējiem ir jāmaksā autoratlīdzība stāstu autoriem atbilstoši pārdoto kopiju skaitam, neņemot vērā, vai pircēji tās lasa vai nelasa. Līdzīgi arī viesnīcas, kas ir atbildīgas par vienlaicīgu, nerediģētu un nemainītu oriģinālā satelīta raidījuma pārraidīšanu, izmantojot iekšējo kabeli, nevar atteikties izmaksāt atlīdzību autoram, uzskatot, ka potenciālie skatītāji, kuriem ir pieeja televizoriem viņu istabās, šī darba uztveršanu neveiks”.

68. Tādējādi es uzskatu, ka uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild tā, ka izziņošana, izmantojot televizorus, uz kuriem tiek noraidīts signāls, kuru sākotnēji saņem viesnīca, ir “izziņošana sabiedrībai” Autortiesību direktīvas 3. panta 1. punkta nozīmē.

69 — Minēts 18. zemsvītras piezīmē, 23. punkts.

70 — Minēts 18. zemsvītras piezīmē, 22. punkts.

Secinājums

69. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka uz *Audiencia Provincial de Barcelona* (Spānija) uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild šādi:

Pirmais jautājums

- Televizoru uzstādīšana viesnīcas istabās, ar kuru starpniecību, izmantojot kabeli, tiek izplatīts no satelīta vai zemes raidītāja uztverts televīzijas signāls, nav izziņošana sabiedrībai Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 3. panta 1. punkta nozīmē.

Otrais un trešais jautājums

- Izziņošana, izmantojot televizorus, ar kuriem tiek izplatīts viesnīcas iepriekš saņemtais signāls, ir “izziņošana sabiedrībai” Direktīvas 2001/29/EK 3. panta 1. punkta nozīmē.